

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИН КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ
КЫЗЫЛ ХОРАЯ КОМИТЕТТЕРИНИН, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫН
ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХОРАЯ СОВЕТТЕРИНИН ОРГАНЫ

1956

МАЙ

23

СРЕДА

№ 104 (3557)

Өртөз 20 коп.

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң
Даргазы Н. А. Булгайынның, ССРЭ-нин
Дээди Советиниң Президиум кежигүнү
Н. С. Хрущевтун база ССРЭ-нин Ми-
нистрлер Чөвүлелиниң Даргазының Бир-
ги Оралакчызы болгаш ССРЭ-нин Дашты-
кы Херектер Министри В. М. Молотовтун
Француз Республиканың Министрлер Чө-
вүлелиниң Даргазы Ги Молле-биле бол-
гаш

Даштыкы Херектер Министри
К. Пино-биле чугаалажышкынынын
дугайында медеглел (1 арын).
ССРЭ-нин болгаш Францияның ара-
зында культурулг харылзааларының ду-
гайында кады кылган медеглел (1 арын).
Болжоттарга ажылдаары-биле чоруткач
агрономдарга болгаш зоотехниктерге күн-
не күселден бээр немелде ашма-тоо-
вириниң дугайында (2 арын).

ССРЭ-нин болгаш ЮФР-нун аразында
культурулг кады ажылдажылганын ду-
гайында дугурулга (2 арын).
Н. Тембрис.— Колхозчуларын чаагай-
жылдылаары (2 арын).
Тудугну дүргөткөө аян шынарыт бол-
гаш чиле өртөстүг тудар (3 арын).
Л. Андреев.— Генрих Ибсен (4 арын).

КАПСЫРЫЛГА

ССРЭ-нин болгаш Франциянын аразында культурулг харылзааларын дугайында

КАДЫ КЫЛГАН МЕДЕГЛЕЛ

Совет Эвилелиниң болгаш Француз Республиканың кады төлөөлөрүнүн аразында
Москвага болган чугаалажышкынынын чоруп турган үезинде ССРЭ-нин болгаш
Францияны аразында культурулг харылзааларының айтырылганын талазы-биле
санал-оңалдарың солчулазы болган.

1. Байы-кайызында ажыктыг чорукка үндешилеши литературанын, уран-чүгү-
дүн, өртемниң, техниканың, кады камгалаалдын, өөредилгениң, өскө-даа чүдүлгенин
талазы-биле кады ажылдажылганы төлөөлөрү база тус-тус кижилерин байы-кайы-
зынча аргаштырар арга-биле уруг хемчээлге хандырылган хамаарыштыр ийи ча-
зактар чөпшээрешкенер.

Ук солчулганы калбартырып барымдаалааш, ол дугурулгага үндешилеши
студенттерин байы-кайызынча аргаштырып база чорударлар.

2. Байы-кайызында ажыктыг чорукка үндешилеши үстүндө айтылган чүгү-
дүлгө чөпшээрешкенер солчулазын хамаарышкан информация материалын ийи
чурттарын байызында-даа тыпсырылган, аям-бүрү дөргөткөө чорударынын, ө-
редилге номнарын, өөредилге дуулаар материалдарын, өртем-техниктиг литерату-
раны болгаш үе-үениң паралаалары, а ол ышкаш театрларын, уран-чүгүлгө
лектиериниң база концерттериниң гастрольдарын органиастаарынын аргашы-биле
идиги бээр деп бодалды ийи чазактар илгерилең турар.

Француз чазактын чалаанын бугаар ССРЭ-ниң Улуг театрының балетиниң
Францияга барып гастрольдар кылды дугайында ийи талаар дугурулганы чөпш-
еалганар.

3. Эрге-хүлээлгелг ведомстволарының аразында болган санал-оңалдарың сол-
чулазын кичээлге алышкан, радио, телевизор, теледидео талазы-биле, ылангыч
концерттериниң дамчыларын, радио база телевизор программаларының солчулазын ор-
ганиастаар арга-биле элден чок кады ажылдажылга байы-кайызында ажыктыг
чорукка үндешилеши тургустунган турарында күзөлдү ийи чазактар илгерилең тур-
ар.

4. Фильмдериниң солчуру дугайында айтырылган талазы-биле дугурулганың
төлөөлөрүн чарарын ийи чазактар дугурушкан, ыңчаарга ук дугурулгага чокчу-
үдө ат салдыган туруп болур.

Документалдык болгаш өртем фильмдериниң көмөрлөг эвес көрүлдүгүн чору-
лар арганы ийи чурттарын байызында-даа тыпсырылган турарында ийи чазактар
илгерилең турар.

5. Хуунуң, ол ышкаш коллективтиг-даа спорт харылзааларын хөгжүдүрүн
ийи чазактар деткиң, улуг-культураның талазы-биле солчулгаларын кылдылар.

6. Хууда азы коллективтиг хевирлерге турарын хөгжүдүрүн ийи талаар дет-
киң, ыңчаарга өң-не таарымчалыг материалдык болгаш экономиктиг байдалдарын
тургузарын олар дугурушканар.

7. Культурулг харылзааларын кылдып турар ийи чурттарын элден хей төлө-
лөкч болгаш мергешилг органиастаарынын, албан чөлдөрүнүн аразында ха-
рылзааларын бүгү-ле болдунар аргалар-биле тургузарында база хөгжүдүрүн илгилең
бээр деп ийи чазактар күженишкенин салдылар.

8. Культураның, амыгыралдык болгаш өскө-даа үндешилеши тургузгуну
хевирин чон бүтүрү билгил алган турарын калбартып солчулга-биле ийи чурттарын
аразында меделерин элден дөргөткөө болгаш элден хостуг солчулгаларында идиги бээр
деп ийи чазактар дугурушканар.

Францияны эрге-хүлээлгелг органдарынын парлап турары француз журна-
ды байы-кайызында ажыктыг чорукка үндешилеши орус дыл кырында ССРЭ-ге пар-
лап үндүрү дугайын ийи чазактар дугурушкан.

Француз уран-чөгөөл, өртем, техниктиг болгаш үе-үдө үнер литературалыг, а
ол ышкаш француз музыка бичмелдеринг совет номчулга залын байы-кайызын-
да ажыктыг чорукка үндешилеши ССРЭ-ге тургузуп болур аргаларын; совет уран-
чөгөөл, өртем, техниктиг болгаш үе-үдө үнер литературалыг, а ол ышкаш совет
музыка бичмелдеринг француз номчулга залын Францияга тургузуп болурунун
аргаларын өөренип көөр деп ийи чазактар дугурушканар.

9. Францияны болгаш ССРЭ-ниң аразында культурулг харылзааларын улам
ажыктыг илгерилең илгилең болу деп органиастаарынын болгаш албан чөлдө-
риниң чаз хевирлерин дилеп тывар болгаш өөренип көөр деп боттарының чөп-
шээрешкенин дугайын ийи чазактар медеглел турараар.

10. Культурулг кады ажылдажылганын дугайында моон сонгаар дугурулга-
ны белегезең, ат салган турарында күзөлдүгүн дугайын ийи чазактар чөпшээр-
ең дугурушканар, ол солчулга-биле дугурулганын төстөзүн чогадып кылы-
рын хамаарышкан ведомстволарга даскан турар.

СОВЕТ-ФРАНЦУЗ МЕДЕГЛЕЛГЕ АТ САЛГАНЫ

Май 19-та Кремльдин Улуг ордууна ССРЭ-ниң чазанын төлөөлөрү биле Фран-
цияны чазанын төлөөлөрүнүн аразында чугаалажышкынынар дугайында меде-
глел ат салышкыны болган.

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булгайын биле Францияны
Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Ги Молле совет-француз медеглелди тектизип
ат салганар.

Ат салышкынына киришкенер болза: Л. М. Каганович, Г. М. Маленков,
А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, Н. С. Хрущев, Г. Е. Жуков, Л. П.
Брежнев, Д. Т. Шенников, Е. А. Фурцева, А. Б. Аристов, ССРЭ-нин Культура министри
Н. А. Михайлов, ССРЭ-нин Даштыкы Херектер Министриниң оралакчысы Н. Т. Фе-
доренко, Даштыкы салгы министриниң оралакчысы С. А. Борисов, ССРЭ-ниң Фран-
цияда Оңа болгаш Бүрүн эргилг Элчини С. А. Виноградов, ССРЭ-ниң Даштыкы
Херектер Министрствозунуң Болалегия кежигүнү Л. Ф. Ильичев, ССРЭ-ниң
Даштыкы Херектер Министрствозунуң кидистер эргелекчилери А. А. Арутюнян,
Ф. Ф. Молочков, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын Протокол началь-
ник Е. А. Тарабрин, өскө-даа албан кижилери.

Француз таладан киришкенер болза: Даштыкы Херектер Министри Кристиан
Пино, Францияны ССРЭ-де Оңа болгаш Бүрүн эргилг Элчини Морис Дежан, Даш-
тыкы Херектер Министрствозунуң Чингиле секретары Рене Масигли, Министрлер
Чөвүлелиниң Даргазынын Кабинетиниң директору Марль Бошар, Францияны Минис-
трлер Чөвүлелиниң Даргазы болгаш Даштыкы Херектер Министрин удеп чорутуу өс-
кө-даа кижилер.

Совет болгаш даштыкы парламанын, радионун болгаш кинохрониканың хөй
санын төлөөлөкчилери база киришкенер.

Совет чазактың удурутуктары документте ат салганынын соода Ги Молле,
Кристиан Пино-биле болгаш Францияны чазанын баштыгы-биле кады көлгөн
өскө-даа кижилер-биле хол тудушканар.

(СЭТА)

Совет Социалист Республикаларнын Эвилелиниң болгаш Камбоджанын аразында дипломаттыг харылзааларын тургузар дугайында

Бир тээ, Совет Эвилелиниң чазаз Кам-
боджанын Хаан чегин тусай хамаарыш-
пас болгаш бүрүн эргилг күрүнө кылды
биле Камбоджанын аразында дипломаттыг
дипломаттыг бугу-биле хүлээп көргөни
байыраалдыг бадгачыла төлөөлө, Совет
Эвилелиниң чазаз болгаш Камбоджанын
Хаанын чазаз дипломаттыг харылзаа-
ларын тургузар база Оңа болгаш Бүрүн
эргилг Элчинер дужаалдыг төлөөлөрү
солчул деп шийтирилген. Совет Эвилели
биле Камбоджанын аразында дипломаттыг
харылзааларын тургузар чорук угуустар
аразынын кады ажылдажылганында
болгаш бүгү делегейге тайынын быжыт-
канын чазаз дипломаттыг харылзаа-
ларын дугузар болуу дээринде ийи ча-
зактар илгелдигин илгерилең турар.

пнал-депшилгенин оруу-биле өң-не дүргөн бурунгаарлаар арганы оларга бээр
болур. Оң ужурунда Каттышкан Нацпалар ол талазында ажыктыг ролду кажан-
тызында-даа артык ойноп болур деп олар санап турар. Ол талазында Француз ча-
зактын төлөөлөкчилериниң дугайын совет удурутуктары дымнады берген. Ол тө-
лөөлөкчилериниң кол идеяларын олар күзөлдүгүн уткан, өң-биле кады оларга кирген
болгаш хандыр өөренир апар планн ботандырылганын аргаларында хамаарыштыр
болуңу бодалын хевээр аргаштыр. Француз чазак экономиктиг кады ажылдажыл-
га дугайында нити-европа дугурулгаларында хамаарышкан совет саналды ол-ла
былишкениниң бугурунга көөр.

ЧООНКУ БОЛГАШ ОРТААНЫ ЧӨӨН ЧҮК

ССРЭ-нин болгаш Францияның төлөөлөкчилери санал-оңалдар солчулганын чор-
уп турда Чоокку болгаш Ортааки Чөөн чүктө тургустунган байдалды чугаалажы
көргөн. Ол байдал улустар аразынын дүңжүлүгү чоруктарын улам ыңай таарым-
чалыг болгаш бүгү-ниги тайынын быжылгаларында сонугаалдыг бүгү чазак-
тарын улуг кичээлгең болдурун турар дээрин хүлээп көргөн.

Францияның төлөөлөкчилери Чоокку Чөөн чүктө байдал дугайында ССРЭ-нин
ДХМ-ниң 1956 чылдың апрель 17-деги медеглелдине кирген түнөөлөрүн сонугаал-
ды медеглелдине олар медеглелден.

Палестинаны районунга тайынын быжылгалар талазы-биле Каттышкан На-
цпалар Организациязынын күженишкенин билдирген болгаш Аймак чок чоруктуң
Чөвүлелиниң чогуу шийтирилери бүтүлдүгүгө эргежөөк чугула деткимени көр-
гүзөр деп ийи чазактар дугурушкан.

Каттышкан Нацпалар Организациязынын сонугаалдыг талаарга таарымчалыг
үндешиле араб күрүлелериниң болгаш Израильниң аразында дугурулгалыг айты-
рылганын тайың шийтирилгенин хандырылгаче угаанган инициативаны олар дет-
киң.

Каттышкан Нацпаларниң деңип чорутканынын салым-чолун экижидер
дөөн күженишкенин билдирген олар деткимени көргүзөр.

МУРУНУ-ЧӨӨН АЗИЯ

Ийи чазактарын төлөөлөкчилери Женева чөвүлгө хураанын дарталарынын
Лондонга чоруткан чугаалажышкынынын түнөөлөрүн өөренип көргөн, ыңча-
га олар 1954 чылдагы дугурулгаларын ботандырылганын, Муруну-Чөөн Азияга
тайынын быжылгаларынын хевээр салгышынын билдирал турар.

СОВЕТ-ФРАНЦУЗ САДЫГ ХАРЫЛЗААЛАРЫН ХӨГЖҮДЕРИ

Совет Эвилелиниң болгаш Францияның төлөөлөкчилериниң аразында ийи чур-
тарын аразында садгылжышкынынын хөгжүдүрү дугайында айтырылган талазы-
биле база санал-оңалдар солчулганын болган. Ийи чурттарын төлөөлөкчилери
Француз-совет бараан саарылгаларын хөгжүдүрү бүгү хемчээр-биле дөргөткөө деп
дугурушкан, ол чорук байы-кайызынын экономиктиг эрге-ажыктарында таарым-
чалыг болгаш улустар аразында чөпшээрешкенин болгаш билгешкенин
улуг фактор болур деп чүвени хүлээп көргөн.

Бараан саарылгаларын көвүдүлгенин болгаш оң быжыгып доктарында ийи
бээр солчулга-биле ийи чурттарын төлөөлөкчилери байы-кайызында барааннар бер-
жир дугайында үр хуусаалыг дугурулгалары чарар деп дугурушкан, ымыд дугу-
жула Франциядан ССРЭ-же анги-ангы алдыларга хевээрлеп мааниларын болгаш
дериг-херекселерин, чиг-өт болгаш үлестүр барааннарын дужаарын база Францияга
сонугаалдыг болуп турар барааннарын Совет Эвилелиниң дужаарын чыл тудум
дык көвүдүлгенин көөр апар. Оң-биле кады ол дугурулга болза ийи чурттарын
аразында садгылжышкынына чүгө чачыл болган барааннарын болгаш материал-
дарын эвес, харин талааларын байы-кайызында ажыктыг кылдыр дугурушканын
бугаар өскө-даа барааннарын болгаш материалдарын база дужажырын көөр апар.

Хевээрлеп барааннарын солчулар дугайында болгаш салым алышчыларын база
садгылжыларын аразында харылзааларын чигилер дугайында айтырылган улам
ыңай өөренип көөрүгө хамаарыштыр ийи чазактарын төлөөлөкчилери база дугу-
жуп алган.

Дугурулга 1957 чылдың январь 1-ден эгелешч күштүг болуп кирген турар
төлөөлө айтылган дугурулгалары 3 чыл иштинде күштүг болуп хуусаага чарар
солчулга-биле чугаалажышкынынын 1956 чылдың сентябрыда Парижге эгелешч
турар деп дугуружукуну чөдип алган.

Садгылжышкынына кызыгалалар болгаш ыгтай көрүшүлгүнөр чок турда
Совет Эвилели ССРЭ-ниң болгаш Францияны аразында бараан саарылгалары үш чыл
үениң төңүзүндө 1955 чылдың бараан саарылгаларына деңиздер барык 3—4 катал
көвүдөн турар төлөөлө, айтылган үениң иштинде француз бараанн болуңу са-
дып аларын болгаш совет барааннарын Францияга садарын дык көвүдөң болур
ийиң деп совет төлөөлөкчилер медеглел.

Балтий далайда француз порттары болгаш совет порттары аразында паро-
ход шугурум тургузар дугайында чөдип алдылган дугуружукуну ийи чазактар-
ын төлөөлөкчилери сеткил ханышкыны-биле медеглел.

ССРЭ-НИН БОЛГАШ ФРАНЦИЯНЫН АРАЗЫНГА КУЛЬТУРА ХАРЫЛЗААЛАРЫ
Францияны болгаш ССРЭ-ниң аразында культура, өртем болгаш техника
солчулганын айтырылгаче ийи чурттарын төлөөлөкчилери онза кичээлгең
ил салган. Ол солчулганын болдунар аргалыг хөгжүлдүгүн канчаар-даа детки-
ниниң эргежөөк чугулазында хамаарыштыр оларын долу чөпшээрешилгенин олар
медеглелер аас-кежигит болганар.

Өртем болгаш уран-чүгү алдыларында ийи чурттарын аразында шуут хары-
лааларын калбартырып хевээрлеп болуңу салгышкынын кирип күзөлдүгүн ду-
гайын француз чазак Совет чазакка дымнаган; атомут энергия талазы-биле фран-
цуз дээди комиссарының төлөргө болу совет инженерлерин болгаш өртемде-
нерин келзин деп чалаарында база Москваның Улуг театрынын бадал болуңу
шиилерин Парижге органиастаарында болуңу белегиниң дугайын француз чазак
медеглел турар.

Совет чазак болуңу талазында Франция-биле культурулг харылзаалары
улам ыңай быжылган, литератураны болгаш үе-үдө үнер паралагың солчул-
гунун калбартып күзөлдү илгерилең.

Француз-совет культурулг кады ажылдажылганын принциптерин болгаш хев-
ирлерин толартылап турар кады кылган медеглелдин амгы дымнадында капсыр-
ган текстин ийи чазактар чүдүлдүгүн көргөн.

ӨСКӨ-ДАА АЙТЫРЫЛГА

Европа каттыжышкынынын тургузар талазы-биле, атомут энергияны
тайың солчулгаларга ажылгаар талазы-биле боттарының бодалдарын Францияны
болгаш ССРЭ-ниң төлөөлөкчилери тайылбырлаанар.

Атомут энергияны тайың солчулгаларга ажылгаар талазы-биле чурттар ара-
зында кады ажылдажылганы хөгжүдүрү, ылангыч Каттышкан Нацпалар Органи-
зациянын хемчээлдеринге ол талазы-биле кады ажылдажылгага идиг бээр эргежөөк
чугула деп ийи чазактар чөпшээрешкен.

Ажыгер хамаарыштыр боттарынын мурунда турар айтырылганын талазы-биле
база француз чазактын Ажыгер чорутуп турар политиказынын дугайында француз
төлөөлөкчилер санал-оңалдарын боттарынын совет коллегтери-биле солукшан.

Француз чазак либералдыг бугу-биле холелни тургаш, ол чугула айтырында ха-
маарыштыр үе-шагың бугурунга болгаш улустарын эрге-ажыктарында таарымчалыг
чогуу шийтирин тып шыдар дээринде илгелдиги совет төлөөлөкчилер илгерилең.

Ийи чазактарын төлөөлөкчилери боттарынын чугаалажышкынынын түн-
лөөлөрүн боттарынын сеткил ханыгын илгерилең болгаш ымыдгыг таарымчалыг
харылзааларын дагы чорударынын ажыктынын дугайын дугуружуп алган.

Француз Республиканы Министрлер Чөвүлелиниң
Даргазы ГИ МОЛЛЕ.

ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң
Даргазы Н. А. БУЛГАЙЫН.

Москва, 1956 чылдың май 19.

Тес-Хем району, Балканд аттыг болуор

